

Ældreområdet - status og udfordringer

Reformprogrammet *Aktiv og tryk hele livet* har dannet rammen for udviklingen af ældreområdet de seneste år.

Pr. 1. januar 2013 var der 58.245 borgere på 65 år eller ældre i Københavns Kommune. Ud af disse modtog ca. 18 % en eller flere former for varig personlig eller praktisk hjælp i hjemmet, mens yderligere ca. 5 % var bosat i en plejebolig med tilknyttet hjælp.¹ Hertil kommer modtagere af forskellige former for midlertidige ydelser.

I dette bilag giver forvaltningen et kort overblik over den aktuelle status på udvalgte ældre samt de vigtigste udfordringer hertil i relation til den daglige drift i forvaltningen.

Fra passiv til aktiv

Med reformprogrammet *Aktiv og tryk hele livet* er udgangspunktet, at alle ønsker at klare sig selv bedst og længst muligt. Hjælp og støtte til kommunens ældre tager derfor udgangspunkt i, hvad den enkelte borger selv kan, og hvordan han eller hun bevarer et aktivt hverdagsliv med størst mulig uafhængighed af hjælp. Gennem målrettede og tidsafgrænsede indsatser med fokus på vejledning og træning har forvaltningen således hjulpet mange borgere til større grad af selvhjulpenhed. Dette gælder særligt for borgere med mindre behov for hjælp og støtte.

Udfordringer

En af udfordringerne i 2014 bliver udviklingen og implementeringen af metoder for den aktiverende og inddragende tilgang til hjælp over for borgere med behov for mere omfattende hjælp og pleje. For beboere i plejeboliger såvel som for mange modtagere af hjemmepleje i eget hjem, vil der være behov for en varig indsats, hvor målet om øget frihed fortolkes i retning af øget indflydelse på og deltagelse i tilrettelæggelsen af hverdagen. Dette udviklingsarbejde lægger op til grundlæggende overvejelser og valg omkring kerneopgaven: Hvordan implementeres den ældrepedagogiske tilgang til hjælpens udførelse uden at kompromittere den sundhedsfaglige indsats, og i hvilken grad skal medarbejderne ændre deres faglige indstilling til hjælp og pleje.

Frem til 2017 falder antallet af ældre borgere i København, men fra 2018 begynder antallet af ældre borgere igen at stige. Det vil give udfordringer i forhold til både behovet for hjemmepleje og plejehjemspladser.

Velfærdsteknologi

Aktiv og tryk hele livet stiller som mål, at København skal være førende på det velfærdsteknologiske område i 2015, og forvaltningen arbej-

14-01-2014

Sagsnr.
2014-0005990

Dokumentnr.
2014-0005990-2

Sagsbehandler
Mette Riegels/Marie Nygaard

Ældrestaben

Sjællandsgade 40, H429
2200 København N

Telefon
2184 8137

E-mail
VW09@suf.kk.dk

EAN nummer
5798009290403

www.kk.dk

¹ Kilde: Danmarks Statistik hhv. 2012 og 2013.

der således også med implementering af teknologiske hjælpemidler til ældre i flere sammenhænge, både ud fra arbejdskraftbesparende og livskvalitetsfremmende argumenter.

Udfordringer

En hovedudfordring i 2014 bliver at konkretisere, hvornår velfærdsteknologi skal bruges med effektiviserende sigte, og hvornår velfærdsteknologi skal bruges til fremme af borgernes livskvalitet, fx ved at bidrage til øget frihed og/eller velvære. Et element i disse overvejelser er, i hvilke situationer borgerne selv oplever velfærdsteknologi som positivt.

Ensomhedsbekæmpelse

Gennem de senere år er der iværksat en række tiltag for at nedbringe ensomheden blandt byens ældre. Fx er indsatsen ”støtte til et aktivt hverdagsliv” udviklet til hjemmeboende borgere, men forvaltningen har også haft fokus på udviklingen af forskellige former for aktivitets-tilbud og netværk. Indsatsernes effekt kan spores i de årlige tilfreds-hedsundersøgelser på kommunens plejehjem (andelen beboere i en plejebolig, som føler sig ufrivilligt ensomme, er samlet faldet med tre procentpoint fra 2011 til 2013), men det er stadig hver femte borger i plejebolig og hver fjerde i hjemmeplejemodtager, der oplever ensomhed.

Udfordringer

Udfordringerne i den videre indsats målrettet ensomhed er den paradoksale viden om, at mange af de ufrivilligt ensomme ikke ønsker kommunens hjælp til at bryde ensomheden. Frivillige – såvel enkeltpersoner som foreninger – har spillet en stor rolle i de hidtidige indsatser og vil også gøre det i fremtiden. Men det skal belyses, hvilke indsatser, der skal sættes på for at skabe større effekt, lige som der skal udvikles nye metoder til at motivere ensomme ældre til deltagelse.

Ulighed og mangfoldighed

Ældre etniske minoriteter modtager i mindre grad omsorgsydelser end etniske danskere. Det formodes, at mange ældre etniske minoriteter i kommunen mangler viden om mulighederne for kommunal støtte og omsorg, og om hvad de forskellige tilbud og ydelser indeholder, og derfor ikke får glæde af de kommunale tilbud, som deres sociale eller helbredsmæssige situation ellers berettiger dem til. Manglende sprogkundskaber kan endvidere medvirke til isolation. I 2013 har forvaltningen etableret et mangfoldighedsplejehjem, som forhåbentlig vil opleves som et attraktivt tilbud for mange etniske minoriteter med behov for omfattende hjælp og pleje.

Udfordringer

I forvaltningens videre arbejde er udfordringen, at der stadig mangles metoder og kanaler til at nå etniske minoriteter med information om

tilbud og indsatser samt metoder til at motivere målgruppen til at benytte tilbuddene. Herudover oplever hjemmeplejen et stigende antal udsatte, sårbare og svage ældre, hvis behov rækker ud over den almindelige hjemmeplejes kompetencer. Det kræver en særlig indsats, hvis livskvaliteten skal styrkes for borgere, som fx modsætter sig at modtage hjælp, lever i stor isolation eller kommer fra hjem med særlige normer og levevis.

Digitalisering

Digitalisering bliver i større og større grad et grundvilkår i hverdagen - også for ældre. Fra november 2014 er det fx et krav at al kommunikation med det offentlige foregår digitalt. På landsplan har 350.000 ældre mellem 65 og 89 år aldrig prøvet at bruge internet og computer, en del af dem bor i København. Forvaltningen forbereder et større projekt forud for de nye digitale krav, og har derudover i 2013/14 iværksat konkrete initiativer som eksempelvis etablering af it-cafeer på 18 aktivitetscentre.

Udfordringer

Udfordringerne i forbindelse med de nye digitaliseringskrav er både af praktisk og etisk karakter. Dels gælder det om fortsat sikring af udstyr, it-adgangsforhold, undervisning, retningslinjer for hjælp og for undtagelse af digitaliseringskravene, og dels gælder det om at forebygge, at de digitale krav – modsat hensigten – øger afhængigheden af det offentlige for dem, som ikke kan mestre digitaliseringen, og som følge af de nye krav måske derfor har brug for hjælp til noget, som de selv kunne klare før.

Tillidsdagsordenen

Under tillidsdagsordens overskrift arbejder forvaltningen på at afskaffe unødigt bureaukrati og kontrol for derigennem at frigive mere tid til kerneopgaven. Fra årsskiftet er der bl.a. indført nye styringsrelationer på plejeboligområdet, og der er udvalgt tre plejehjem, der som midlertidige ”friinstitutioner” skal høste erfaringer om mulige gevinster ved at finde alternative former styrings-, rapporterings- og dokumentationsmetoder. I slutningen af 2012 blev der implementeret en ny styringsmodel i hjemmeplejen, så hjælpen nu tildeles i såkaldte besøgsblokke. Både hjemmeplejen og hjemmesygeplejens medarbejdere er samtidig holdt op med at registrere anvendelsen af deres tid detaljeret.

Udfordringer

Udfordringerne i det kommende år vil være at balancere mellem på den ene side fra centralt hold at sikre en høj kvalitet i kommunens tilbud og på den anden side at give plads til medarbejdernes faglighed. Derudover kan et næste indsatsområde være at styrke borgerinddragelsen i udviklingen af indsatser og tilbud, så målgruppen i højere grad bliver hørt, og så særligt nye indsatser afspejler borgernes ønsker og behov.

Demens

En væsentlig andel af forvaltningens målgrupper har demens eller demenslignende symptomer. I de kommende år vil det samlede antal af borgere med demens i kommunen falde, men en større andel af de borgere, som har demens, vil være yngre borgere. Det er sandsynligt, at flertallet af disse yngre vil bo i eget hjem eller på de almindelige plejecentre, hvilket øger behovet for demensfaglige kompetencer i hjemmeplejen og på plejecentrene. Med kommunens demenspolitik er der derfor fra 2012 igangsat kompetenceudvikling af alle medarbejdere på demensområdet samt etableret specialistfunktioner i demens på alle plejehjem og hjemmeplejeenheder.

Udfordringer

I 2014 er der behov for fokus på, at medarbejdernes kompetenceudvikling omsættes i praksis, så det gør en forskel for borgerne med demens og deres pårørende, samt at sikre fortsat god implementering af det regionale Forløbsprogram for demens, der primært er målrettet borgere, som er tidligt i demensforløbet.

Mad og måltider

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har de senere år haft øget fokus på mad og måltider og er som følge deraf kendt for gode tilbud og indsatser. Forvaltningen har etableret en bred vifte af tilbud på kostområdet og ordningerne er generelt velfungerende. I 2014 bliver fokus at konsolidere området, udbrede de gode erfaringer og fastholde kvalitetsniveauet på mad- og måltidsområdet.